

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר' **משה שניצר**
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברוק
 כולל דחסידי סוכטשוב
 כולל "סנה משה"
 ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
 בית מדרש
 למגידי שיעור "דף היומי"
 חתום סוכר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה רודפת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א • לע"נ הר"ר מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

בס"ד, כ"ו סיון תשפ"א

מסכת יומא נ"ו-ס"ב ♦ מעשרות ה', ד' - מעשר שני א', א'

גליון מס' 1150

השבוע בגליון

- ♦ שלש פסיעות בסיום תפילת העמידה
- ♦ מדוע שבים לפסוע שלש פסיעות?
- ♦ כיצד ינהג מתפלל היושב בכסא גלגלים?
- ♦ מה ההבדל בין א' לאחד

- ♦ היכן כלי המקדש?
- ♦ קשת טיטוס

- ♦ האם המנורה התפרקה?
- ♦ שני תינוקות שנולדו באתו יום, מי קודם למילה?
- ♦ רכש לולב לפני סוכות, חייב להשתמש בו?
- ♦ הסלעים שהוכנו לפדיון הבן - אבדו

בשורה לקוראי הגליון!

ניתן לקבל את הגליון בדוא"ל מידי שבוע חינם
להצטרפות: meorot@meorot.co.il

דבר העורך

לווייה

אד עלה מן האדמה.
חום הקיץ העפיל מעלה והבריות הילכו באיטיות, נמלטות בהרהוריהן אל ביתן הקריה. ההבל שעלה מן הקרקע והאובך שהסתבך עליה כאדי בישול, יכולים היו להטעות ולגרומם למחשבה, כי האדמה החמה היא המבעירה את השמש ממעל.
דלת אחורית נפתחה בחריקה צורמת.
מאן דהוא הניס לכל עבר את התרנגולים המתקללים, הכבודה נישאה בקושי דרך הפתח הצר, והתהלוכה יצאה בחשאי מן הצריף שבפאתי העיירה.
אשה זקנה כפופת-גוון, שרכה את צעדיה אחר השיירה הקודרת, מפרנסת את אזני העוברים ושבים בקולות נהי, שבר, צער ואבל. כעבור זמן-מה, הליטה את פניה ברדיד שחור, כמסתתרת מפני המציאות, פסקה מהמייתה והמשיכה לפסוע בציינות, כמו חלפה בה ההכרה כי עליה להודות על כך שהיא עדיין עושה את דרכה על רגליה, ומה לה כי תליון.

דף נג/ב המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחריו

שלש פסיעות בסיום תפילת העמידה

עם סיום תפילת העמידה פוסע המתפלל שלש פסיעות לאחריו, וכורע לשמאל, לימין ולמרכז. המקור להלכה זו בגמרתנו האומרת: "המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחריו ואחר כך יתן שלום". יפסע לאחריו ויפרד ברכינת ראש מן השכינה.

להפרד מהשכינה: הטעם המקובל והפשוט להלכה זו הוא, שהמתפלל יפרד מן השכינה כעבד הנפטר מרבו, שפוסע ביראת כבוד לאחריו ואינו מפנה לו את גבו (מגן אברהם סי' קכ"ג).

לצאת ממקום קדוש: מרן הבית יוסף (או"ח סי' קכ"ג) מביא טעמים רבים להלכה זו, ביניהם, כי שכינה נמצאת למראשותיו של המתפלל, ובפסקו מתפילתו עליו לצאת ממקום קדוש ולעמוד במקום חולין.

שלש פסיעותיו של נבוכדנאצר: טעמים שונים נוספים נאמרו בעניין, הכולט ביניהם הוא טעמו של המהרש"א, כי נבוכדנאצר הרשע פסע שלש פסיעות לאחריו בעת שהזכיר את שם ה', מתוך יראת כבוד, ומפני כך "זכה להחריב בית המקדש" [זכות במושגים של הרשעים שכה התאוו לדבר, שכבוד גדול היה זה להם], לפיכך גם אנו פוסעים שלש פסיעות לאחר לכבודו של הקדוש ברוך הוא, ובה בעת מתפללים "הי רצון... שיבנה בית המקדש במהרה בימינו".

מדוע שבים לפסוע שלש פסיעות? נשים נא לב, כי בכל הטעמים הללו אין כדי להסביר את פשר מנהגנו לשוב על שלש פסיעות אלו למקום בו התפללנו. אכן, הפוסקים מציינים, כי פסיעת שלש פסיעות לאחר - הלכה היא, ואילו פסיעת שלש פסיעות חזרה, הוא מנהג המבוסס על טעם נוסף, כדלהלן.

רבינו מנוח כתב, כי המקור לכך שיש לפסוע שלש פסיעות לאחר התפילה הוא מן הפסוק (יחזקאל א/ז) "ורגליהם רגל ישרה" [ממנו גם למדו, כי בעת התפילה יש לכוון את הרגליים ולישרן]. במילים אלו יש שלש רגליים, "ורגליהם" - מיעוט רבים שניים, "רגל ישרה", הרי לנו רגל נוספת. יחד שלש רגליים, רמז לשלש פסיעות.

צעילוי נשמת

הר"ר **יעקב סלומון** ז"ל
 ב"ר דוד ז"ל
 נלב"ע כ"ח סיון תשכ"ד
תנצב"ה
 הונצח על ידי ידידינו דוד סלומון שיחי'

צעילוי נשמת

הר"ר **אברהם יעקב פרידמן** ז"ל
 ב"ר מרדכי ז"ל
 נלב"ע כ"ה סיון תשנ"ד
 גבאי בית המדרש סוכטשוב
תנצב"ה
 הונצח ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **מרים דינה אורן** ע"ה
 בת יצחק הלוי בלוק ז"ל
 נלב"ע ל' בסיון תשנ"ז
תנצב"ה
 הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

איש רב פעלים וישר דרך
 הר"ר **אברהם ארונספלד** ז"ל
 ב"ר דוד ז"ל נלב"ע כ"ז בסיון תש"ס
תנצב"ה
 הונצח ע"י ידידינו בני המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

הר"ר **דוד גמזו** ז"ל
 בן ר' אלחנן זאב ז"ל נלב"ע ג' בתמוז
 ומרת **אסתא גמזו** ע"ה
 בת ר' פנחס ז"ל נלב"ע כ"ו בסיון
תנצב"ה
 הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

שש פסיעות לאחור ב"עושה שלום": אחרים סוברים כי יש לפסוע שש פסיעות לאחור, שכן, בהמשך הפסוק נאמר: "וכף רגליהם ככף עגל", הרי לנו שלש רגליים נוספות! אכן, חכמי צרפת נהגו לפסוע שש פסיעות לאחור. אמנם בגמרא לא נאמר אלא שיש לפסוע שלש פסיעות, אך הם סוברים כי "פסיעה" פירושה צעידה בשתי הרגליים ואין די בצעידה ברגל אחת בלבד. ולפיכך, יש לעשות שני צעדים בכל רגל, הרי ששה צעדים.

ואילו אנו נוהגים כשיטה נוספת הסוברת, כי אכן יש לפסוע שש - שלש פסיעות לאחור, ולאחר המתנה שלש פסיעות נוספות לפנים [אולם, עבור מנהג זה אין לעבור על ההלכה הקובעת גמרתנו, כי על המתפלל להשאר על מקומו לאחר שפסע לאחוריו, ואין לו לחזור מיד למקומו, ועיין משנה ברורה שם ס"ק ח].

כיצד ינהג מתפלל היושב בכסא גלגלים? הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל הורה (הליכות שלמה, תפילה פרק ה' עמוד ק"ב), כי יסיט את כסא הגלגלים לאחור כשיעור שלש פסיעות, כפי שהורה הרמ"א (סימן צ"ד ס"ה) לאדם הרוכב על בהמה ומתפלל עליה, שינהיגה שלש פסיעות לאחור ועולה לו כאילו פסע בעצמו (בשם הגהות אלפסי).

דף נה/א ת"ר אחת אחת ואחת
מה ההבדל בין א' לאחד

מה ההבדל בין ספירה בנוסח א', ב' ג' וכו', לבין ספירה בנוסח אחד, שתיים, שלש וכו'. או אם ננקוט בדוגמא הלכתית: מה דינו של אדם שבימי ספירת העומר ספר "היום א' לעומר", במקום לומר "היום יום אחד לעומר". על כך ועוד במאמר שלפנינו.

ביום הכיפורים היה הכהן הגדול מזה מדם הפר ומדם השעיר בקדש הקדשים כנגד הכפורת, ואחר כך מחוץ לקדש הקדשים כנגד הפרוכת. הזאה אחת למעלה ועוד שבע הזאות למטה, לא הן ההזאות הנספרות ברטט בסדר העבודה, "וכך היה מונה. אחת. אחת. אחת. אחת ושתים...".

"אחת ואחת": הלומד את סוגייתנו מגלה, כי מניין ההזאות הוא חלק בלתי נפרד מההזאות, ובהורות התורה על ההזאות היא מצווה, שהכהן יזה וימנע בפיו ויצייץ כי זו הזאה ראשונה, זו הזאה שנייה וכו': "אחת. אחת ואחת. אחת ושתים" וכו', לדעת רבי יוחנן ציווי התורה אף כולל את מניית ההזאות באופן זה דווקא [לכלול את ההזאה הראשונה עם כל אחת משבע ההזאות], ואם לא עשה כן, לא קיים המצווה (עיין רש"י ושיח יצחק על פי תוספות ישנים, וע"ע במאירי שחלק).

על הגדרת מניין ההזאות ומהותו, ניתן להשכיל מדיון מעניין בו עוסק הגאון הרגאצובי זצ"ל. משנתנו מציינת, כי הכהן הגדול מנה את ההזאות, "אחת. שתים...", ואילו הגמרא העוסקת במעשר בהמה מציינת כי בשעה שמעבירים עשר בהמות בזו אחר זו כדי לסמן את העשירית ולהפרישה כמעשר בהמה, מונים א', ב', וכו'. מדוע לא "אחת", "שתים", "שלש"?

מספר החלטי ומספר סידורי: קיים הבדל יסודי בין שתי הספירות, מסביר בעל צפנת פענח. התורה ציוותה כי הבהמה העשירית שעוברת תהיה קדש. אין זה משנה כל עיקר מי היא הרביעית או התשיעית. את תשע הבהמות הראשונות סופרים כדי להגיע לעשירית. לעומת זאת ספירת ההזאות מגדירה את מהותה של כל הזאה והזאה. "אחת" - זו ההזאה הראשונה. "שתים" - זו הזאה השנייה, וכן הלאה. לפיכך, את הבהמות העוברות למעשר בהמה אפשר למנות במספר סידורי, א', ב', ג', המציין כמה בהמות עברו עד כה. לשם דוגמא, גבאי המונה את האנשים בבית הכנסת, "הושיעה את עמך וברך את נחלתך", אינו מעוניין לדעת מיהו ה'הושיעה' ומיהו ה'נחלתך', כל רצונו הוא לדעת כי עשרה אנשים שוהים בבית הכנסת. אולם, את ההזאות יש למנות במספר החלטי המגדיר כל הזאה והזאה, "אחת". "שתים".

האומר היום יום ג' לעומר - יצא? אכן, לגבי ספירת העומר דן רבי יעקב עמדין (עיין שו"ת שאילת יעבץ ח"א סימן קל"ט, ועיין בספר ספירת העומר, פרק ו' סעיף ד', ובהערות), אם הסופר "היום יום אָלף לעומר", "היום יום בית לעומר", יצא ידי חובה. לאור דברי הצפנת פענח מובן היטב ספקו של השאילת יעב"ץ, שהרי גם בספירת העומר לא נועדה הספירה לציין כמה ימים עברו, אלא שהיום הוא היום הראשון. היום הוא היום השני. ואכן, השאלת יעבץ כותב, כי דיונו זה תקף גם לגבי מניין ההזאות ביום הכיפורים [וע"ש שצידד כי ספירה בראשי תיבות, כגון, היום ל"ג לעומר, אינה מועילה לכל הדעות, מפני שראשי תיבות אינם מניין כלל. וראה עוד בדיון מניין ההזאות יום הכיפורים, מה שהרחיב וביאר בספר חידושי מרן ר"ז הלוי עמוד 96].

דף נז/א אני ראיתיה ברומי
היכן כלי המקדש?

היכן כלי המקדש כיום?

תעלומה זו היא אחת השאלות המלוות את אומתנו בעצב זה מאות רבות בשנים. בית המקדש השני חרב על ידי המצביא הרומאי טיטוס, שלוחו של אספסיינוס קיסר רומי (גיטין נו/א-ב). הגמרא (שם) מספרת, כי טיטוס "נטל את הפרוכת ועשאה כמין גרונתי [סל גדול, רש"י], והביא כל כלים שבמקדש והניחן בהם והושיבן בספינה לילך להשתבח בעירו", ואז חדר היתוש

ששה אנשים אפופי צער אחזו במוטות המיטה, מקנחים מידי פעם את הדמעות שנקו בעיניהם, כמתחרטים על גילויי הצער הפומביים, אך מיד תפסו את מקומן דמעות גדושות וכרסנתניות מאלו שנספגו זה עתה במטליותיהם.

גדול היה הצער. רב היה החום.

טלית מצהיבה מימי שמש ומלילות רוויי טל כיסתה על הגוש, שבהגיוחו לעולם הזה הביא עמו רעננות ושמחה, ובלכתו הותיר אחריו יגון ואנחה. **מלווים** בודדים, מדוכדכים עד דכא, התלוו והצטרפו אל השיירה, תוך כדי החלפת מילים ונענועי ראש המביעים יותר מן המילה הנאמרת.

- "זהו".
- "כן".
- "נגמר".
- "נורא".
- "ככה זה".

התהלכה עצרה באחת.

איש בעל ארשת פנים רצינית מעוטרת בזקן שיבה, ניצב ליד המיטה והחל לשאת דברים שיש בהם כדי לעורר את הבריות לחשב חשבונן של עולם ולהיטיב את מעשיהן. הוא לא התחשב בכך שקהל מאזיניו המועט מסוגל לשמעו היטב גם אם ילחש את דבריו. עפעפיו הגדולות סגרו על עיניו והוא נשא את קולו ברמה, משל היה עומד בפני קהל אלפים הצמא למוצא פיו וקולו הרועם התגלגל בין הבתים הישנים חרוכי השמש הקופחת, והרעיד את בעלי החיים משנת הצהרים שכפה עליהם גלגל החמה. מפעם לפעם עצר את דבריו, השמיע אנחה כבושה, מחט את אפו ותוך כדי כך הביט לאחוריו בזריזות, ושב לעורר את הקהל בדברי כיבושין.

הישישה הדוממה החלה להראות סימני קוצר רוח והמיטה נישאה שוב בדרכה אל המקום שבו ממתנינים בדומיה לתחיית המתים.

משנת הדף

גם בעת חג החירות

ברכת גדולי ישראל

גומרים ש"ס
ב-5 דקות ליום,
זוכים בשפע גדול

... ובודאי בלימוד המשניות כלול כל התורה כולה"
מרן שר התורה מרן ראש הישיבה הגר"ח קנייבסקי שליט"א הגר"ג אדלשטיין שליט"א

להתנסות חנים התקשר עכשיו: 3764

המפורסם לחטמו וקינן במוחו שבע שנים, אך לא פירשה הגמרא, אם המסע הסתיים בשלום הכלים נחתו עמו בחופה של רומי.

גם במדרש (אבות דרבי נתן מהדורת שכתר פ"ז) נאמר, כי טיטוס "פרק את המנורות ולקט את כלי בית המקדש" לתוך הפרוכת, בדרכו לרומא, ואף שם לא צויין מה אירע בסופו של דבר.

קשת טיטוס: בעיר רומא בנוייה על תילה מזה דורות "קשת טיטוס", שהתפרסמה בתבליט שעליה, המתאר את שבויי ישראל נושאים כלים שונים לרומי, ביניהם המנורה. תבליט המנורה שבשער טיטוס אינו מדויק כלל ועיקר. בבסיס המנורה שבתבליט חרוטים מיני דרקונים וצורות משונות, שוודאי לא עיטרו את המנורה. זאת, ועוד: יש אומרים כי קני המנורה נמשכו מן הקנה האמצעי בקווים אלכסוניים ישרים (דעת הרמב"ם, ראה ברמב"ם מהדורת פרנקל הלכות בית הבחירה פ"ג ה"י, ובשינוי נוסחאות שם ובסוף הספר באריכות) ולא בקנים מעוגלים, כפי שמופיע למשל על המטבעות בארץ ישראל, על פי התבליט שבקשת טיטוס.

עם זאת, מעדויות שונות המופיעות בדברי חז"ל אנו למדים, כי הכלים הגיעו לרומי. בדורם של תלמידי רבי עקיבא, הפליגו רבי שמעון בר יוחאי ותלמידו רבי אלעזר ברבי יוסי לרומי, כדי לבקש מהקיסר לבטל גזירות שהשיתו על היהודים, ובביקורם ברומא כיבדו הקיסר להכנס לארמונו, שם ראה רבי אלעזר ברבי יוסי את הפרוכת של בית המקדש ודם הקרבנות ניכר עליה, ואת ציץ הזהב של הכהן הגדול (מעילה ז'ב). באותה הזדמנות ראה רבי שמעון בר יוחאי את מנורת הזהב וצורת נרותיה (ספרי זוטא, בתחילת פרשת בהעלותך). הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, מציין בגליון הש"ס בגמרתנו את הנאמר באבות דרבי נתן (פרק מ"א), כי "מכתשת של בית אבטינס, שולחן ומנורה ופרוכת וציץ עדיין מונחים ברומי".

האם המנורה התפרקה? מפשטות דברי חז"ל עולה, כי כלי המקדש הגיעו לרומי בשלמותם. עם זאת, יש טוענים כי המנורה לא הגיעה לרומי בשלמותה, לפי שנשברה והתפרקה (ראה קובץ אור ישראל י"ט עמודים קמ"ה-קמ"ו). סיוע לדעה זו ניתן למצוא בפיט קדמון מאת הפייטן ינאי, שחי בתקופה שלאחר חתימת התלמוד, המקוּן בפיוטו על החורבן: "נשתברו בעברה / קני המנורה" (פיוטי ינאי עמוד קפ"ח).

מה אירע מאז ועד היום, איש אינו טוען כי הוא יודע. חרושת שמועות עקשניות מספרות, כי הם טמונים במרתפי הוותיקן או בגנזכים עתיקים ברומא.

דעה מעניינת קיימת בראשונים, לפיה לשלמותם של אוצרות המקדש אף בעת חורבנו יש משמעות חשובה ביותר. להלן (עב/א-ב) נאמר, שבגדי כהונה מכונים "בגדי שרד", שאלמלי הם לא נשתייר חלילה מעם ישראל שרד ופליט. בפירוש רבינו אליקים לגמרא, מופיע ביאור מעניין, לפיו כוונת הגמרא היא, שבגדי הכהונה שרדו ונותרו, ובעצם קיומם הם מכפרים על בני ישראל ומגינים עליהם! (וראה זכות יצחק להגרי"ח סופר ח"ב סו"ס ג').

"בנה ביתך כבתחילה, וכוּן מקדשך על מכונך, והראנו בבנינו ושמחנו בתיקונו".

דף סב/א המפריש פסחו ואבד והפריש אחר תחתיו ואחר כך נמצא הראשון

שני תינוקות שנולדו באותו יום, מי קודם למילה?

שני תינוקות שנולדו באותו יום, האם אחד מהם קודם למצוות ברית מילה?

ובכן, הלכה פסוקה היא, כי אדם שהתחייב במצווה ולאחר מכן התחייב במצווה זהה נוספת, תחילה יקיים את המצווה הראשונה ולאחר מכן את השנייה. כך נפסק בשולחן ערוך (יו"ד סימן שני"ד ע"פ מסכת שמחות פרק י"א וע"ש פרטים נוספים), כי אם נפטר אדם שיש מצווה לעסוק בהלווייתו ובקבורתו ולאחר מכן נפטר אדם נוסף שיש לעסוק בהלווייתו ובקבורתו, יש לעסוק תחילה בקבורת המת הראשון ואחר כך בקבורת השני.

ומה בדבר שני תינוקות שנולדו באותו יום, את מי מהם ימול המוהל תחילה, האם הנוולד מוקדם יותר קודם למצוות המילה? לכאורה, כשם שביציאתם מן העולם - ראשון ראשון קודם, כך בביאתם לעולם - ראשון ראשון קודם.

ברם, עיון בדברים מעלה, כי ההשוואה אינה נכונה.

רכש לולב לפני סוכות, חייב להשתמש בו? לשם הבנת הדברים הבה נתמקד בשאלה הבאה. אדם רכש לולב ימים אחדים לפני חג הסוכות ובערב חג הסוכות רכש לולב נוסף. בהגיע יום טוב הראשון של חג הסוכות עומדים לרשותו שני לולבים, האם עליו להעדיף את הלולב שנרכש ראשון? לא נשמעה הלכה שכזו. שכן, עד הגיע מועד קיום המצווה, אין כל משמעות לחפצים הללו. הם אינם חפצי מצווה. הם לולבים ותו לו. רק מיומו הראשון של החג הם מוגדרים כחפצי מצווה. הוא הדין, כותב הגאון בעל ברית אברהם (שו"ת ח"ב סימן י"ד, הובא בפתחי תשובה יו"ד סי' רס"ה ס"ק ט') לגבי שני תינוקות שמצוות מילתם חלה ביום השמיני. בהגיע היום השמיני, בו ברגע חלה מצוות המילה של שניהם יחד... אין הם דומים, איפוא, לשני אנשים שנפטרו בזה אחר זה, אלא לשני אנשים שנפטרו ברגע אחד.

אך יצאו מגבול העיירה, ודווקא היא היתה הראשונה שפרצה בצחוק בלתי נכבש, הסירה את רדידה השחור מעליה ופנתה לבעלה, "חייקל, כזה הספד עוד לא שמעתי מעולם".

הימים ימי מחסור ורעב, ויהודים נאלצו לעסוק בדברים בלתי ליגאליים, אחר שנאסר עליהם העיסוק במלאכות שונות. משפחה זו התמחתה בהברחת הגבול, באמצעות עריכת לוויית מזומות. "החבילה", כפי שהם קראו לה, סודרה בדמות אדם על מיטת נפטרים, ומפעם לפעם היו בני המשפחה מלווים לדרכה האחרונה "חבילה" זו או אחרת.

ידוע ידעו כי השוטרים פוקחים עין על מעשיהם, אך לא נמצא שוטר שההין לגשת ולצוות על בני משפחה אבלים לפתח את קשרי התכריכים ולהוכיח כי בר מינן הם מלווים.

עם התרחקו מן העיירה גבר הצחוק. שוטר שעקב אחריהם עצר אותם בחרון זעם והפעם החלו לבכות דמעות של אמת. הישישה מיררה בכי, ששת האוחזים במיטה רטנו מפחד ומצער ויתר המלווים נסו על נפשם לכל עבר, כנמלטים מפני המוות.

הם ביקשו, התחננו, בכו, היו מוכנים לתת הכל כדי להשתחרר, אך השוטר השיב להם: "מאוחר מידי. הייתם צריכים לבכות לפני כן".

עוד דקה אחת של בכי וחיים לא היו הופכים לבכי.

יש דברים שאי אפשר להחזיר אחורנית.

אחד מהם הוא לימוד תורה. אין צורך לתאר את הזכות הגדולה של הקובע עיתים לתורה, אך מי הוא זה המסוגל לתאר את צערו של אדם המגיע בבוא יומו לפני בית דין של מעלה, ואינו מסוגל להשיב בחיוב על השאלה "קבעת עיתים לתורה?". הוא מוכן לתת הכל כדי להשיב את המצב לאחור ולקבוע עיתים לתורה. ללמוד לפחות שבוע אחד בקביעות.

כאן, בעולם הזה, איננו צריכים להחזיר את הגלגל לאחור. אנחנו עדיין מסובבים אותו.

לקביעת עיתים לתורה, פנה למוקד מאורות הדף היומי: 03-5775333.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף נ/ב השוכן אתם בתוך טומאתם אפילו בשעת שהן טמאים שכינה עמהם

גאותן וחוטא - מי עדיף?

מעשה והאוהב ישראל מאפסא זיע"א נדמן לעיר אחת. באו שניים והזמיניו להתאכסן אצלם, האחד היה אדם שאינו מדקדק במצוות, והאחר - גאוותן. בחר האוהב ישראל באכסנייתו של הראשון, וכה נימק: על חוטאים נאמר, "השוכן אתם בתוך טומאתם - אפילו בשעה שהם טמאים שכינה עמהם" ואם הקב"ה מתגורר אצלו, אף אני יכול. אולם על גאוותן אמרו חז"ל שהקב"ה אומר "אין אני והוא יכולים לגור בעולם"; איך, איפוא, אתאכסן שם?... (פרדס יוסף).

הגאון רבי מרדכי יעקב ברייש זצ"ל, בעל חלקת יעקב (שו"ת יו"ד סימן קמ"ב), מביא את סוגייתנו כמקור ובסיס לסברתו של בעל ברית אברהם.

גמרתנו עוסקת באדם שהפריש טלה לקרבן פסח, והטלה אבד ובשל כך הפריש טלה נוסף תחתיו, אך בהגיע ערב פסח נמצא הטלה הראשון. חכמים סוברים, כי בעל הטלאים יקריב איזה מהם שירצה. שכן, אף על פי שאחד מהם הוקדש תחילה, ברם, בהגיע חצות היום, היו שניהם מזומנים כאחד לקיום המצווה, ואין זה משנה כלל מי מהם היה מוכן תחילה.

הגאון בעל ברית אברהם מציין, כי אף על פי שמצד ההלכה אין התינוק הראשון קודם, ברם, למעשה נהגו להקדימו, כדי למנוע אפשרות לקטטה מי מהתינוקות ימול תחילה [ראוי לציין, כי בחידושים המיוחסים לר"ן מבואר, בסוף מסכת מועד קטן, כי גם בתינוקות מקדימים את הנולד ראשון מדינא].

הסלעים שהוכנו לפדיון הבן - אבדו: מעניין לציין את חידושו של בעל תורה לשמה (שו"ת סימן נ"ו) מסוגייתנו. בעל תורה לשמה נשאל לגבי אדם שהכין חמשה סלעים למצוות פדיון הבן, לפני שמלאו לבנו שלשים יום, והסלעים נאבדו והכין אחרים תחתיהם, ולבסוף נמצאו הסלעים הראשונים, האם יש עדיפות לקיים את המצווה בסלעים הראשונים? בעל תורה לשמה משיב, כי לדעת חכמים יכול לקיים את המצווה באיזה מהם שירצה, שהרי בעת חלות המצווה, בהגיע יום השלשים, היו שניהם נכונים ומזומנים לקיום המצווה.

עם זאת, מדגיש בעל תורה לשמה, כי אין הדברים אמורים אלא אם אבדו הסלעים הראשונים, לפי שגם חכמים מודים שהמפריש שה לפסחו והפריש שה נוסף, עליו לקיים את המצווה בשה שהופרש תחילה [וע"ש שראוי לחוש לדעת רבי יוסי. ולפי דבריו, גם הקונה לולב צריך לקיים את המצווה במה שקנה ראשון, אלא אם קנאו מלכתחילה על דעת שיתכן שיקנה לולב נוסף].

בבית מדרשנו העירו, כי יש לחלק בין הפרשת קרבן, עליו חלה קדושה וחלה חובה להקריבו בבא זמנו, לבין חפץ שיועד למצווה, שעד הגיע זמן קיום המצווה לא חל בו כל דין [כמו כן, הכלל "אין מעבירין על המצוות" אינו תקף לפני שהגיע זמן חיוב המצווה].

דף סב/א שני שעירי יום הכיפורים מצותן שיהיו שניהן שווין

בין טמא לטהור - כחוט השערה

הן שעיר לה' והן השעיר לעזאזל, דומים היו ממש, ואף על פי כן זה היה לה' וזה היה לעזאזל. כי אכן, בין קדש לחול, בין טומאה לטהרה - ההבדל דק מאוד, וקשה להבחין בו!... (לקט אמרים).

דף סב/א שני שעירי יום הכיפורים מצותן שיהיו שניהם שווים... בדמים

הוצאות שוות לגוף ולנשמה

אומרים דרך צחות, יש לך אדם שכאשר באים אליו להתרימו לצדקה הרי הוא אומר: "האמן לי, אין לי פרוטה לנשמה". הנה הסגיר עצמו כאומר - אבל לענייני הגוף יש לי די והותר...

ורמז רמזה התורה: על השעיר לה' יש להוציא לא פחות מאשר על השעיר לעזאזל... (מעינה של משנה בשם שער הלכות).

נתרם בעילום שם

לעילוי נשמת זכר יקירם

נלב"ע ל' בסיון

תנצב"ה

לעילוי נשמת

מרת **רבקה אקשטיין** ע"ה ב"ר שמעון ז"ל

נלב"ע א' דר"ח תמוז תשנ"א **תנצב"ה**

הונצחה ע"י בנה הר"ר **דוד אקשטיין** ה"ו - אנטוורפן

נר ה' נשמת אדם

עולים על רכבת הלימוד

מצטרפים לאלפי הלומדים קטעי גמרא, משנה והלכה מדי יום ביומו, בכל זמן ובכל מקום. זוהי ההזדמנות לקבוע 'עיתים לתורה'. לומדים כמה דקות וחוכים בסיפוק רוחני עצום!

חודש ראשון התנסות חינם
קבע עיתים ללימוד < עכשיו > 3029 *